

ბიულეტენი

სამეცნიერო ჟურნალის
„ქართული პოლიტიკა“,
სპეციალური გამოცემა

დიმიტრი ხუნდაძე

სერია: ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის პოლიტიკა

საქართველოს მოსახლეობის
დემოგრაფიული მდგომარეობა

ბვირფასო მეგობრებო!

კარგი მმართველობა, ფართო საზოგადოებრივი ინტერესების გათვალისწინებით, სწორი, გონივრული გადაწყვეტილებების მიღება და მისი განხორციელების უზრუნველყოფაა.

საჯარო ადმინისტრირების სფეროში სახელმწიფო, რეგიონული, უწყებრივი თუ ადგილობრივი მმართველობის დონეზე გადაწყვეტილებებს საჯარო მოხელეები იღებენ და იმაზე, თუ რამდენად აქტუალურ თემებს „წამოწევენ“ ისინი განსახილველად, ბევრადაა დამოკიდებული ქვეყნის მდგრადი პოლიტიკური და ეკონომიკური განვითარება.

ჟურნალის სამეცნიერო რედაქცია მიესალმება და მხარს უჭერს თითოეული მოხელის მოსაზრებების, შეფასებების, დასკვნების სათანადოდ წარმოჩენას. რედაქცია დადგენილი წესით გამოაქვეყნებს მათი ავტორობით მომზადებულ საჯარო გამოსვლების ტექსტებს - პარლამენტის სხდომებზე, სამთავრობო ან ადგილობრივ ღონისძიებებზე, სამეცნიერო კონფერენციებზე, სემინარებზე; ასევე, რა თქმა უნდა, მათ მიერ გამოსაცემად მომზადებულ ცალკეულ სტატიებსა თუ წიგნებს.

ჩვენი მთავარი ამოცანაა, ნებისმიერი რანგის საჯარო მოხელის, პოლიტიკოსის არცერთი ღირებული, ინოვაციური, მეცნიერულად დასაბუთებული მოსაზრება ან მოვლენათა სიდრმისეული ანალიზი არ დარჩეს განხილვის, გასაჯაროების გარეშე, რადგან ამან, შეიძლება, სერიოზულად დაზარალოს როგორც სახელმწიფო, ისე საზოგადოებრივი ინტერესები.

„ქართული პოლიტიკის“ რედაქცია ღიაა თანამშრომლობისთვის და მოგმართავთ სახელმწიფო მოხელეებს, პოლიტიკოსებს - ნუ მოერიდებით საკუთარი პოზიციის საჯაროდ დაფიქსირებას და გადმოაგზავნეთ სათანადოდ რედაქტირებული ნაშრომი შემდეგ ელექტრონულ მისამართზე: info@georgianpolitics.com.

გამოცემების ციფრული ვერსია საჯარო სამსახურის ბიუროს დახმარებით უსასყიდლოდ პერსონალურად მიეწოდებათ სახელმწიფო და საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ორგანიზაციებში დასაქმებულებს, საქმიანი წრეების წარმომადგენლებს, მეცნიერებს, წარჩინებულ სტუდენტებს. აგრეთვე ის განთავსდება ჟიული შარტავას სახელმწიფო პოლიტიკის და მართვის სადოქტორო სკოლის პოლიტიკური ლიტერატურის ბიბლიოთეკის ვებ-გვერდზე - www.politlibrary.ge.

ამჯერად რედაქცია ცალკე ბროშურის სახით გამოსცემს საქართველოს ჯანდაცვისა და სოციალურ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარის, დემოგრაფიულ საკითხებში პრემიერ-მინისტრის მრჩეველის დიმიტრი ხუნდაძის ნაშრომს „საქართველოს მოსახლეობის დემოგრაფიული მდგომარეობა“.

ყველამ ერთად შევუწყობთ ხელი „კარგი მმართველობის“ განხორციელებას საქართველოში.

დიმიტრი ხუნდაძე

საქართველოს მოსახლეობის დემოგრაფიული მდგომარეობა

გამომცემელი: ქიული შარტავას სახელმწიფო
პოლიტიკის და მართვის სადოქტორო სკოლა

დემოგრაფიული პრობლემები აღიარებულია თანამედროვე მსოფლიოს წინაშე მდგარ ხუთ გლობალურ პრობლემათა შორის.

ასეთ პრობლემებად მსოფლიო საზოგადოებრივ აზრს მიაჩნია: მშვიდობის შენარჩუნება; ყოფილ კოლონიებსა და დამოკიდებულ ქვეყნებში ეკონომიკური ჩამორჩენილობის დაძლევა; კაცობრიობის უზრუნველყოფა ენერჯის წყაროებით; გარემოს დაცვა და დედამიწის მოსახლეობის სწრაფი ზრდა.

მსოფლიო მოსახლეობის მაღალი ზრდის ტემპების ფონზე საწინააღმდეგო ვითარებაა, განსაკუთრებით, დასავლეთ ევროპის ქვეყნებში: კლებულობს მოსახლეობის რაოდენობა, მეტად არასახარბიელოა დემოგრაფიული განვითარების მაჩვენებელი და სულ უფრო მწვავედება დემოგრაფიული პრობლემები.

მაშინ, როდესაც მსოფლიოს მოსახლეობის რაოდენობა ბოლო წლებში საოცარი სისწრაფით იზრდება, ტიტულოვანი ერების მოსახლეობის რაოდენობა, პირიქით, საგრძნობლად იკლებს.

კავკასიის მოსახლეობის დემოგრაფიული ბალანსი

კავკასიაში ისტორიულად ჩამოყალიბებული დემოგრაფიული ბალანსი, განსაკუთრებით, უკანასკნელ წლებში, საგრძნობლად დაირღვა. კავკასიის მოსახლეობის რაოდენობა XX საუკუნეში, მიუხედავად ცალკეულ პერიოდებში უმძიმესი პირობებისა, საგრძნობლად გაიზარდა, კერძოდ, 1926-2010 წლებში 7 617 ათასიდან 23 437 ათასამდე და ზრდის ტემპმა 307,7% შეადგინა. მოსახლეობის ზრდა განსაკუთრებით დიდი იყო ჩრდილო კავკასიაში.

კავკასიის მოსახლეობის დემოგრაფიული ბალანსი ძირითადად დაირღვა საქართველოს ხარჯზე. თუ ისტორიულად სამხრეთ, და საერთოდ, კავკასიაში ქართველები და

საქართველოს მოსახლეობა რაოდენობრივად ყველაზე მრავალრიცხოვანი იყო, შემდეგში ვითარება არსებითად შეიცვალა.

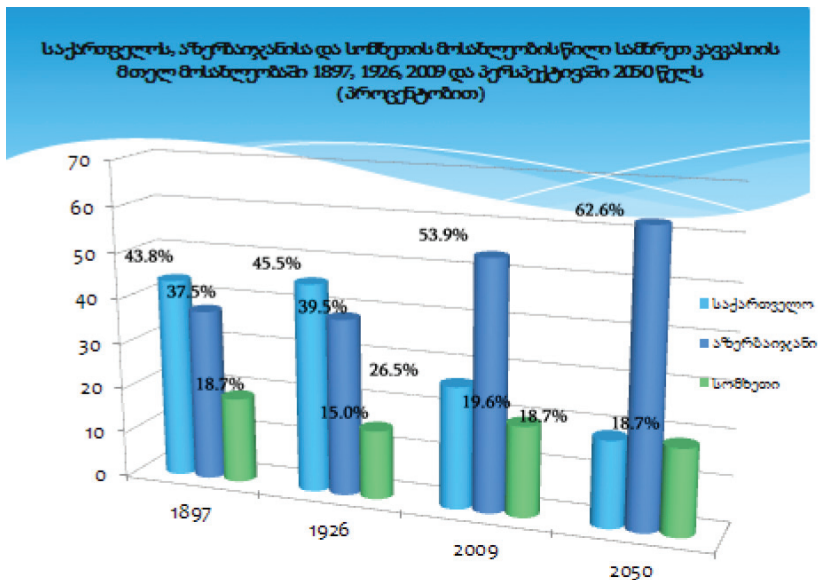
1926 წელს კავკასიის მთელი მოსახლეობის 35,1%, ანუ ყოველი მესამე ადამიანი საქართველოში ცხოვრობდა. აღნიშნულმა მაჩვენებელმა 1970 წელს 28,1%, ხოლო 2010 წელს მხოლოდ 18,95% შეადგინა, ანუ კავკასიაში მცხოვრები ყოველი მეექვსე ცხოვრობს საქართველოში. სამაგიეროდ, აზერბაიჯანის ანალოგიური მაჩვენებელი 30,4% – 38,0%-მდე გაიზარდა.

გაეროს მოსახლეობის ფონდის კვლევები

2010 წელს გაერთიანებული ერების მოსახლეობის ფონდმა საქართველოში ჩაატარა კვლევები, რის მიხედვითაც 2050 წლისთვის საქართველოს დემოგრაფიული კატასტროფა ემუქრება, ქვეყნის მოსახლეობა 28%-ით, ანუ 1 170 000 კაცით მცირდება. კავკასიაში საგრძნობლად ირღვევა დემოგრაფიული ბალანსი. ამ დროისთვის აზერბაიჯანის მოსახლეობა 33%-ით, ხოლო სომხეთის მოსახლეობა 7%-ით იზრდება.

USAID-ის მონაცემებით, 232 ქვეყანას შორის საქართველო მოსახლეობის რიცხოვნობის შემცირების ტემპით მე-16-ე ადგილზეა, შობადობით – 174-ზე.

საქართველოში 2014 წელს ჩატარდა მოსახლეობის საყოველთაო აღწერა, რომლის შედეგებიც გამოქვეყნდება მომდევნო წლის დასაწყისში. მოსახლეობის აღწერა არ ჩატარებულა 2002 წლის შემდეგ, აქედან გამომდინარე, საერთო მონაცემებში მოსალოდნელია სერიოზული ცვლილებები.

საქართველოს დემოგრაფიული ისტორია

ადრეულ საუკუნეებში, კერძოდ, ჩვენს წელთაღრიცხვამდე, საქართველოს მოსახლეობის რაოდენობის შესახებ ცნობები არ მოიპოვება, მაგრამ ჩვენამდე მოღწეული უძველესი წერილობითი წყაროებით ცნობილია, რომ მის ზოგიერთ ისტორიულ პროვინციაში მრავალრიცხოვანი ქართველური ტომები ცხოვრობდნენ.

საქართველოს მოსახლეობა ისტორიულად ყველაზე მრავალრიცხოვანი მე-XIII საუკუნის პირველ ნახევარში იყო. ამ დროს ჩატარებული აღწერის მიხედვით საქართველოს მოსახლეობა 8 მილიონ კაცს აღწევდა. ეს იყო შედეგი იმ უძლიერესი მე-12-ე საუკუნისა, რომელსაც დავითისა და თამარის მეფობის ხანას უწოდებენ. გამუდმებული შემოსევების შედეგად მე-18 საუკუნეში საქართველოს მოსახლეობა 8 მილიონიდან 761 ათასამდე შემცირდა.

მე-19 საუკუნის დასაწყისში კი ქვეყანაში შავი ჭირის გავრცელების გამო მოსახლეობა თითქმის განახევრდა და 400 ათას კაცს შეადგენდა. ასეთი მცირე რაოდენობით მოსახლე-

ობა საქართველოში მთელი მისი ისტორიის განმავლობაში არასოდეს ყოფილა, ხოლო მე-19 საუკუნის ბოლოს, რუსეთის საყოველთაო აღწერის შედეგების მიხედვით, საქართველოს მოსახლეობა იმდროინდელ საზღვრებში 2 მილიონზე მეტს შეადგენდა, ანუ ერთ საუკუნეში 5-ჯერ გაიზარდა.

უკანასკნელ წლებში საქართველოს მოსახლეობა ყველაზე მრავალრიცხოვანი 1989-1992 წლებში იყო და 5 მილიონ 400 ათასს შეადგენდა.

ამ დროიდან მოყოლებული საქართველოს მოსახლეობა განუხრელად მცირდება და ბოლო მონაცემებით, 4 მილიონ ნახევარს არ აღემატება.

მხოლოდ 2007 წლიდან 2010 წლამდე მოსახლეობის რაოდენობა 20 000-ით გაიზარდა და აქედან 15 000 პატრიარქის ნათლულია. პატრიარქის ინიციატივა გახდა ერთადერთი მიზეზი საქართველოში შობადობის გაზრდის. მიუხედავად ბოლო წლებში შობადობის მცირედი ზრდისა, საქართველოში ბუნებრივი მატება არ შეინიშნება. პირიქით, საქართველოში დემოგრაფიული პრობლემები დღითიდღე მწვავედება.

**საქართველოს მოსახლეობის რაოდენობის
დინამიკა XIII-XXI საუკუნეებში**

წლები	ათასი
1254	8 000
XVII საუკუნის დასაწყისი	2 500
1770	761
1800	675
1814	400
1897	2 109
1926	2 667
1959	4 044
1979	4 993
1989	5 400
2002	4 371
2012	4 497

საქართველოს მოსახლეობის ბუნებრივი მოძრაობა

მოსახლეობის ბუნებრივ მოძრაობას მიეკუთვნება ისეთი ბუნებრივი პროცესები, როგორც არის შობადობა და მოკვდაობა.

არსებული მონაცემების მიხედვით საქართველოში ყველაზე მეტი ბავშვი 1961 წელს დაიბადა – 104 ათასი. 1960-1990 წლებში ყოველწლიურად საშუალოდ 93 ათასი ბავშვი იზადებოდა, ხოლო 1991-2010 წლებში კი – 55 ათასი. შობადობის მკვეთრი შემცირება 1992 წლიდან დაიწყო. მეორე მსოფლიო ომის პერიოდშიც კი საქართველოს მოსახლეობის ბუნებრივი მატება 135 ათას კაცს შეადგენდა, ხოლო 2006-2010 წლებში ეს მაჩვენებელი 58 ათასამდე შემცირდა.

შობადობის აბსოლუტური მაჩვენებელი უკანასკნელ წლებში საგრძნობლად შემცირდა. კერძოდ, 2000-2009 წლებში საქართველოში 502 296 ბავშვი დაიბადა, მაშინ, როდესაც

1960-1969 წლებში ეს მაჩვენებელი 850 908 ბავშვს უდრიდა. ამ პერიოდში გარდაცვლილთა რაოდენობა 276 034 კაციდან 448 712 კაცამდე გაიზარდა. შესაბამისად, წინა წლებთან შედარებით, ბოლო წლებში საქართველოში ბუნებრივი მატება 10-ჯერ შემცირდა.

საქართველოს მოსახლეობის ბუნებრივი მატება მნიშვნელოვნად განსხვავდება რეგიონების მიხედვით. ყველაზე მძიმე მდგომარეობაა რაჭა-ლეჩხუმში, შემდეგ გურიაში, სამეგრელო-ზემო სვანეთში, მცხეთა-მთიანეთში, იმერეთსა და კახეთში. სპეციალისტების ცნობით, თუ საგანგებო ზომები არ იქნა მიღებული, უახლოეს 15 წელიწადში რაჭა მთლიანად გაუკაცრიელდება. სხვა რეგიონებთან შედარებით, უმძიმესი მდგომარეობა ასევე გურიაშიც.

საქართველოს დემოგრაფიულ პრობლემებში მთავარი ადგილი უჭირავს შიდა და გარე მიგრაციას.

საქართველოს ტერიტორიის 2/3 მთიანი რეგიონია. მთის პრობლემა დღეს არ დაწყებულა. შიდა მიგრაცია ჯერ კიდევ გასული საუკუნის 80-იანი წლებიდან დაიწყო, ხოლო 90-იანი წლებიდან, ანუ ბოლო 20 წლის მანძილზე, მდგომარეობა დღითიდღე უარესდებოდა და დღეს საქართველოს მთას უმძიმესი დემოგრაფიული პრობლემები უდგას, მოსახლეობისგან იცლება მთიანი რეგიონები. 2002 წლის ოფიციალური სტატისტიკის მონაცემებით, 164 სოფელი მთლიანად დაცლილია, ანუ აღარ არსებობს, ხოლო 152 სოფელში 10 და ნაკლები კომლი ცხოვრობს. სავარაუდოდ, ამ 152 სოფლიდან 2002 წლის შემდეგ კიდევ რამდენიმე გაუკაცრიელდა. ამ სოფლების უმეტესობა მთიანი სოფლებია.

დემოგრაფიული პრობლემა დღესდღეობით ჩვენი ყველაზე დიდი ეროვნული პრობლემაა. გონიერი პოლიტიკის შედეგად შესაძლებელია დაკარგული ტერიტორიების დაბრუნება, ქვეყნის ეკონომიკური გაძლიერება, მაგრამ ბოლო 20 წლის მანძილზე, ჩვენი უმოქმედობის შედეგად უკვე

შეუძლებელია იმ კატასტროფის თავიდან აცილება, რაზეც გაერო მიგვითითებს. ძლიერი დემოგრაფიული პოლიტიკით უნდა შევძლოთ მოსახლეობის 28%-იანი კლების საგრძნობი შემცირება.

რაჭაში დღეს ყველაზე რთული დემოგრაფიული ვითარებაა, მაგრამ ეს სანახავად კიდევ უფრო მძიმეა, ვიდრე სათქმელად. პირველი თოვლის მოსვლის შემდეგ მთელი ონის რაიონი ისე გავიარეთ, რომ ბავშვი ვერ ვიპოვეთ თოვლში მოთამაშე.

კონკრეტული მონაცემები ამ რეგიონის შესახებ: თუ 1966 წელს მოსწავლეთა რაოდენობა ამბროლაურსა და ონში 8 200 შეადგენდა, 2013 წელს მხოლოდ 1831-ია, ანუ სკოლების რაოდენობა 91- დან 31-მდე შემცირდა. 1989 წლის მონაცემებით, რაჭა-ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთში ცხოვრობდა 66.740 კაცი, ხოლო 2013 წელს – 46 300. ანალოგიური მდგომარეობა საქართველოს სხვა მთიან რეგიონებშიც.

რაც შეეხება ემიგრაციას, საქართველოდან 90- იანი წლების შემდეგ გასულია 1,5 მლნ ადამიანი. 2001 წლიდან

დღემდე ქვეყნის შიგნით დაიბადა 630 000 ბავშვი, მაშინ, როდესაც უცხოეთში გაჩნდა 200 000 ქართველი. ყველაზე დიდი ნეგატიური გავლენა საქართველოს დემოგრაფიულ მდგომარეობაზე ემიგრაციამ იქონია.

ექსპერტების დასკვნა მოსალოდნელ დემოგრაფიულ ვითარებაზე უახლოეს წლებში

ექსპერტების ცნობით, ქვეყნის დემოგრაფიული განვითარება ძირითადად დაბადებული ქალების რაოდენობაზე დამოკიდებული. ოფიციალური მონაცემებით:

1980-1989 (ათი წლის მანძილზე) დაბადებულ ქალთა რაოდენობა შეადგენს – 454 000

2000-2009 (ათი წლის მანძილზე) დაბადებულ ქალთა რაოდენობა შეადგენს – 236 000

ამ მონაცემების მიხედვით, მიმდინარე წლებში დაბადებულ ქალთა რაოდენობა თითქმის განახევრდა. 80-იან წლებში დაბადებულ ქალებში შობადობა იწყება და

მიმდინარეობს 2020 წლამდე, ხოლო 2020 წლიდან იწყება შობადობა 2000-2009 წლებში დაბადებულ ქალებში. აქედან გამომდინარე, ცხადია, რომ 2020 წლიდან შობადობა ამ მონაცემების მიხედვით განახევრდება. სწორედ აქედან იწყება ის ერთიანი დემოგრაფიული ვარდნა, რაც საბოლოო შედეგს 2050 წლისთვის გვამლევს.

იმისათვის, რომ ეს დემოგრაფიული ვარდნა სახელმწიფომ თავიდან აიცილოს, აუცილებელია, მიმდინარე 15 წლის მანძილზე დაიგეგმოს სერიოზული აქტივობები შობადობის გაზრდის კუთხით. დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუარესება საქართველოში 90-იანი წლებიდან შეინიშნება. გამომდინარე იქედან, რომ დღემდე შესაბამისი ზომები სახელმწიფოსგან არ ყოფილა გატარებული (გარდა პატრიარქის ინიციატივისა), შობადობის კლება გარდაუვალია.

აქტიური დემოგრაფიული პოლიტიკის გატარების შემთხვევაში, რომელიც ხანგრძლივ პერიოდზე უნდა იყოს გათვლილი, ჩვენ შეგვიძლია ეს პროცესი შევანელოთ და სასურველ შედეგს მხოლოდ საკმაოდ დროის გავლის შემდეგ მივაღწიოთ.

2012 წლის ძირითადი დემოგრაფიული მაჩვენებლები ქვეყნის რეგიონების მიხედვით

რეგიონი	ცოცხლად დაბადება	გარდაცვალება	ბუნებრივი მატება	ქორწინება	განქორწინება
საქართველო	57 031	49 348	7 683	30 412	7 136
ქ. თბილისი	16 573	12 459	4 114	7 669	2 883
აფხაზეთის ა.რ.
აჭარის ა.რ.	5 733	3 274	2 459	3 476	574
გურია	1 538	1 926	-388	950	146
იმერეთი	8 619	8 868	-249	5 032	1 038
კახეთი	4 931	4 969	-38	2 251	477
მცხეთა-მთიანეთი	1 235	1 513	-278	581	170
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	384	891	-507	266	39
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	5 048	5 412	-364	2 973	507
სამცხე-ჯავახეთი	2 413	2 162	251	1 367	177
ქვემო ქართლი	6 628	4 438	2 190	3 702	706
შიდა ქართლი	3 929	3 436	493	2 145	419

ამრიგად, ქვეყანაში თანამედროვე დემოგრაფიულ სიტუაციას აქვს სისტემური კრიზისის ხასიათი. ამ სისტემის შემადგენელი ნაწილებია: შობადობის კრიზისულ ზღვრამდე შემცირება, მოკვდაობის ზრდა, დეფორმირებული სქესობრივ-ასაკობრივი სტრუქტურა, მოსახლეობის ბუნებრივი მატების შემცირება, აბორტების საგანგაშო მონაცემები, გარე და შიდა მიგრაციის ფართო მასშტაბები.

2012 წლის საპარლამენტო არჩევნების შემდეგ, ხელი-სუფლებლაში მოვიდა ახალი პოლიტიკური გუნდი და დაიწყო

ქვეყნისათვის მნიშვნელოვან პრიორიტეტებზე მუშაობა. ერთ-ერთ პრიორიტეტად გამოიკვეთა დემოგრაფიული მიმართულება და პარლამენტის ჯანდაცვისა და სოციალურ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარის დიმიტრი ხუნდაძის ინიციატივით დაიწყო მუშაობა კონკრეტულ ინიციატივებზე. პროგრამა მხარდაჭერილ იქნა საქართველოს პრემიერ-მინისტრის ირაკლი ღარიბაშვილის მიერ. სწორედ მისი ინიციატივით განხორციელდა 1 ივნისიდან 6 რეგიონში, იქ, სადაც სიკვდილიანობა აღემატება შობადობას, მესამე და შემდეგი ახალშობილისთვის ფულადი დახმარება ბარში - 150, ხოლო მთაში - 200 ლარის ოდენობით.

2013-2014 წლებში დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით ქვეყანაში შემუშავდა და უკვე განხორციელდა რამდენიმე მნიშვნელოვანი ინიციატივა:

- ◆ სოციალურად დაუცველი ფენისთვის გაორმაგდა სოციალური დახმარებები;
- ◆ განხორციელდა საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამა, რომლის თანახმად, ჯანდაცვა ხელმისაწვდომი გახდა მოსახლეობის ყველა ფენისათვის;

- ◆ უზრუნველყოფილია ორსულების ექიმთან ვიზიტი;
- ◆ მშობიარობა ფინანსდება სახელმწიფოს მიერ;
- ◆ ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის გამო შვებულება ნაცვლად 477 კალენდარული დღისა, განისაზღვრა 730 კალენდარული დღით. აქედან ანაზღაურებადია 183 კალენდარული დღე, ხოლო მშობიარობის გართულების ან ტყუპის შობის შემთხვევაში – 200 კალენდარული დღე (ნაცვლად 126 და 140 კალენდარული დღისა);
- ◆ გაიზარდა ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის გამო შვებულების გასაცემელი. 2014 წლის 1 იანვრიდან ბენეფიციარს მიეცემა 1000 ლარი, ნაცვლად 600 ლარისა;
- ◆ 2014 წლის მაისიდან ორსულ ქალებს უფასოდ ეძლევათ ფოლიუმის მჟავა, ხოლო რკინადეფიციტური ანემიის მქონე ორსულებს – რკინისშემცველი პრეპარატები;
- ◆ 2014 წლის 1 ივნისიდან საქართველოს 6 რეგიონში, სადაც სიკვდილიანობა აღემატება შობადობას, ყოველ

მესამე და მომდევნო ბავშვის დაბადებისას გაიცემა ფულადი დახმარება ბარში - 150 ლარის ოდენობით, ხოლო მთაში - 200 ლარის ოდენობით;

- ◆ საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი აბორტამდე მოსაფიქრებელი დროის 3-დან 5-დღემდე გაზრდის შესახებ;
- ◆ გამკაცრდა სასჯელი უკანონო აბორტებთან დაკავშირებით;
- ◆ აიკრძალა სელექციური (შერჩევითი) აბორტები;
- ◆ მიმდინარეობს მუშაობა საკანონმდებლო ინიციატივაზე, რომელიც გულისხმობს მარტოხელა მშობლის სტატუსის განსაზღვრას და შემდგომში მათთვის სოციალური პაკეტის მომზადებას;
- ◆ მიმდინარეობს მუშაობა „შვილად აყვანისა და მინდობით აღზრდის“ შესახებ კანონპროექტზე.

რეგიონი	ცოცხლად დაბადება	გარდაცვალება	ბუნებრივი მატება	ქორწინება	განქორწინება
საქართველო	57 878	48 553	9 325	34 693	8 089
ქ. თბილისი	17 010	12 358	4 652	8 571	3 063
აფხაზეთის ა.რ.
აჭარის ა.რ.	5 909	3 289	2 620	3 564	546
გურია	1 575	1 910	-335	1 096	176
იმერეთი	8 496	8 691	-195	5 155	1 175
კახეთი	5 014	4 921	93	3 904	595
მცხეთა-მთიანეთი	1 279	1 418	-139	769	194
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	342	763	-421	277	51
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	5 066	5 343	-277	3 254	772
სამცხე-ჯავახეთი	2 394	2 068	326	1 468	169
ქვემო ქართლი	6 730	4 280	2 450	3 987	879
შიდა ქართლი	4 063	3 512	551	2 648	469

განხორციელებული ინიციატივების შედეგად საქართველოში 2013 წლის სტატისტიკის მონაცემებით, უკვე შეინიშნება დადებითი დინამიკა, თუმცა ეს ჯერ კიდევ ძალიან ცოტაა იმისათვის, რომ მოსალოდნელი დემოგრაფიული კატასტროფა თავიდან ავიცილოთ.

სახელმწიფო აგრძელებს მუშაობას დემოგრაფიულ პროგრამაზე.

ძირითადი დემოგრაფიული მაჩვენებლები									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
მოსახლეობის რიცხვინა I ანენისათვის (ათასი კაცი)	4 401.3	4 394.7	4 382.1	4 385.4	4 436.4	4 469.2	4 497.6	4 483.8	4 490.5
მთ შორის:									
ქალად (ათასი კაცი)	2 310.4	2 308.9	2 303.8	2 309.1	2 350.5	2 371.3	2 391.7	2 410.8	2 411.7
სოფლად (ათასი კაცი)	2 090.9	2 085.8	2 078.3	2 076.3	2 085.9	2 097.9	2 105.9	2 073.0	2 078.8
ცოცხლად დაბადებული რიცხვინა	47 795	49 287	56 565	63 377	62 585	58 014	57 031	57 878	
გარდაცვლილი რიცხვინა	42 255	41 178	43 011	46 625	47 864	49 818	49 348	48 553	
მთ შორის:									
I წლამდე გარდაცვლენა	753	656	959	943	701	703	715	640	
ბუნებრივი მატება	5 540	8 109	13 554	16 752	14 721	8 196	7 683	9 325	
მკვდრად შობადობა	712	632	660	484	653	363	664	567	
ქორწინება რიცხვი	21 845	24 891	31 414	31 752	34 675	30 863	30 412	34 693	
გაქორწინება რიცხვი	2 060	2 325	3 189	4 030	4 726	5 850	7 136	8 089	
სიცოცხლის მოსლოდნელი ხანგრძლივობა დაბადებისას	74.3	75.1	74.2	73.6	74.4	74.5	74.7	75.2	

საქართველოს დემოგრაფიული განვითარების კონცეფციის ძირითადი მიმართულებები:

1. ქვეყნის დემოგრაფიული პრობლემის გაიგივება სახელმწიფოს ეროვნულ უსაფრთხოებასთან.

2. ტერიტორიული მთლიანობის პრობლემის მქონე ქვეყნისთვის დემოგრაფიული ანექსიის საფრთხის შემცველი მაქსიმალური რისკების შეფასება და შესაბამისი პროგრამის შემუშავება.

3. კავკასიის გეოპოლიტიკური სიტუაციის ანალიზი მოსახლეობის ბუნებრივი მოძრაობის დინამიკის გათვალისწინებით.

4. 2014 წლის მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის შედეგების სწორი ანალიზი და პრიორიტეტების გამოკვეთა.

5. მომდევნო 20 წელიწადზე (ანუ ერთ დემოგრაფიულ თაობაზე) კონკრეტული დემოგრაფიული პროგრამის მომზადება „ერის დაბერების“ სწრაფი ტემპის გათვალისწინებით.

6. სახელმწიფო სტრუქტურებთან ერთად, სამოქალაქო საზოგადოების სრული ჩართულობა და ერთობლივი კონცეფციის შემუშავება.

ბიბლიოგრაფია

1. ანზორ თოთაძე - „მოსალოდნელი დემოგრაფიული კატასტროფა ერმა უნდა აიცილოს“, თბილისი, 2013
2. საქართველოს დემოგრაფიული წელიწდეული, თბილისი, 2010
3. ვ. ჯაოშვილი - „საქართველოს მოსახლეობა“, თბილისი, 1996
4. Обзор достижений в области охраны материнства в странах Восточной Европы и Центральной Азии, ЮНФПА, 2009
5. The State of World Population, UNFPA, 2013

ავტორის მოკლე ბიოგრაფია

დიმიტრი ხუნდაძე

დაბადების თარიღი: 1968 წლის 30 ნოემბერი

განათლება:

1990 - 1996 - თბილისის სამედიცინო აკადემიის პედიატრიული ფაკულტეტი

1996 - 1998 - საქ. სახელმწიფო სამედიცინო აკადემიის ოტორინოლარინგოლოგიის კათედრა, ორდინატორი

1998 - 2001 - საქ. სახელმწიფო სამედიცინო აკადემიის ოტორინოლარინგოლოგიის კათედრა, ასპირანტი

პროფესიული საქმიანობა:

2005 -2012 - ს.ხეჩინაშვილის სახელობის საუნივერსიტეტო კლინიკა, ოტორინოლარინგოლოგი

2007 -2012 - მრავალპროფილური კლინიკა “MEDI CLUB GEORGIA“

2001 -2005 - საქ. სახელმწიფო სამედიცინო აკადემიის კლინიკა

1998 -2001 - საქ. სახელმწიფო სამედიცინო აკადემიის პედიატრიული ფაკულტეტი

1996 -1998 - საქ.სახელმწიფო სამედიცინო აკადემიის ოტორინოლარინგოლოგიის კათედრის ორდინატორი

1996 -1997 - მცხეთის რ/პ - ექიმი ოტორინოლარინგოლოგი

საქმიანობა პარლამენტში:

2012 - დღემდე - ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალურ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარე

ოჯახური მდგომარეობა: ჰყავს მეუღლე და 3 შვილი.

სარედაქციო ჯგუფი

ზურაბ ჯიბლაძე	პროექტის ავტორი და მთავარი რედაქტორი
მარინე ბუაჩიძე	პასუხისმგებელი რედაქტორი
ნათია ვადაჭკორია	მასმედიასთან ურთიერთობები
დალი ჯვარშიშვილი	ტექნიკური რედაქტორი
გია არაბული	მხატვრული რედაქტორი
გიორგი ჯიბლაძე	კონსულტანტი
ირინე ბარამიძე	მხატვარ-დიზაინერი
ია გაჩეჩილაძე	კორექტორი

ՉՈՐՈՆԻ ՔՆԻՍՏՅԱՆ 1944 - 1993 Յ.Ե.

Հիմնադրող ծառայող, ճարտարապետ ճարտարապետ Մանուկ, Յաննա Պրոխորովնայի և Ներսիսյանի ընտանիքի, ծառայող-ճարտարապետ

2014 թվականին, Երևանի քաղաքապետարանի կողմից անց է կացվել «Ներսիսյանի ընտանիքի մասին» ֆիլմի պրեմիերան, որի շնորհիվ ընտանիքի անդամները հասան հասարակական կյանքին, ինչպես նաև հայտնի դարձան ընտանիքի անդամները։

Ներսիսյանի ընտանիքի պատմությունը, ուստի քաղաքապետարանի կողմից անց է կացվել «Ներսիսյանի ընտանիքի մասին» ֆիլմի պրեմիերան, որի շնորհիվ ընտանիքի անդամները հասան հասարակական կյանքին, ինչպես նաև հայտնի դարձան ընտանիքի անդամները։

Ներսիսյանի ընտանիքի պատմությունը, ուստի քաղաքապետարանի կողմից անց է կացվել «Ներսիսյանի ընտանիքի մասին» ֆիլմի պրեմիերան, որի շնորհիվ ընտանիքի անդամները հասան հասարակական կյանքին, ինչպես նաև հայտնի դարձան ընտանիքի անդամները։

Ներսիսյանի ընտանիքի պատմությունը, ուստի քաղաքապետարանի կողմից անց է կացվել «Ներսիսյանի ընտանիքի մասին» ֆիլմի պրեմիերան, որի շնորհիվ ընտանիքի անդամները հասան հասարակական կյանքին, ինչպես նաև հայտնի դարձան ընտանիքի անդամները։

Ներսիսյանի ընտանիքի պատմությունը, ուստի քաղաքապետարանի կողմից անց է կացվել «Ներսիսյանի ընտանիքի մասին» ֆիլմի պրեմիերան, որի շնորհիվ ընտանիքի անդամները հասան հասարակական կյանքին, ինչպես նաև հայտնի դարձան ընտանիքի անդամները։